Nr. 4963.

CURRENDA XXI.

A. D. 1876.

Ciąg dalszy do kurendy XX.

TYTUŁ X.

O niedostatkach i uchybieniach we mszy św. odnośnie do miejsca, czasu i przyborów potrzebnych do godnego sprawowania mszy świętéj.

2. Nie godzi się odprawiać mszy św. w kościele, który został znieważonym, lub zmazanym. (*violata vel polluta.*) Jeżeli znieważenie lub zmazanie kościoła nastąpiło w czasie mszy św. przed rozpoczęciem kanonu, kapłan powinien odejść od ołtarza; nieodchodzi zaś, jeżeli znieważenie lub zmazanie miało miejsce po zaczęciu kanonu. Jeżeli zagraża napad nieprzyjaciela, powódź lub zawalenie się kościoła, kapłan opuszcza ołtarz przed konsekracyą, po konsekracyi zaś przyśpiesza komunią, opuszczając modlitwy i ceremonie takową poprzedzające.

Te i wszystkie zresztą tego rodzaju przepisy rubryki wypływają z téj ogólnéj zasady: *Sancta sancte!* Sprawiedliwa zaiste, aby czynność najświętsza odbywała się w miejscu świętém. Jeżeli tedy zaszło w kościele coś takiego nieprzyzwoitego, szpetnego, zbrodniczego, co miejscu św. uwłacza, natenczas mówi się: kościół został znieważonym lub zmazanym. Do tego rodzaju czynów niegodziwych, znieważających, lub mażących dom boży należą według prawa kanonicznego.

a) dobrowolne i niesprawiedliwe mężobójstwo, jakoteż znaczny rozlew krwi ludzkiéj, powstały wskutek ciężkiego i niesprawiedliwego skaleczenia.

b) Voluntaria emissio seminis humani, sive sit secundum naturam, sive contra, sive per copulam alias licitam, sive per illicitam, aliquo modo notoria, ita ut inducta sit opinio communis de maculata sanctitate Ecclesiae.

c) Pochowanie w kościele lub kaplicy zwłok człowieka nie ochrzczonego, lub niewiernego. *Sporer num. 441.* Msza św. powinna być przerwaną, skoro tylko która z przytoczonych zbrodni przed zaczęcim kanonu dokonaną została, przykaz bowiem kościoła wzbraniający odprawiania mszy św. na tém miejscu począł obowięzywać od chwili dokonania zbrodni.

Należy zaś dokończyć mszy św. jeżeli znieważanie lub zmazanie kościoła nastąpiło po przeistoczeniu, w tym bowiem wypadku przeważa obowiązek dokonania ofiary św., która

jak uczy Gavantus, właściwie od kanonu się poczyna. Zarazem uczą doktorzy, że jeżeli kościół był konsekrowanym, to w razie jego zmazania, musi być na nowo poświęconym przez biskupa dyecezalnego, lub przez innego biskupa upoważnienie po temu mającego, lub wreszcie przez kapłana od papieża wydelegowenego; jeżeli zaś kościół był tylko benedykowanym, natenczas jego rekoncyliacyi może dokonać zwykły kapłan, potrzeba jednak do tego mieć upoważnienie od biskupa, jak uczą doktorzy, *non ex praecepto, sed solum ex decentia.* Tak twierdzą Benedykt XIV, Reiffenstuel, Quarti, Ferraris, Collet i inni. Zdanie doktorów w tym względzie popiera dekret kongregacyi obrzędów św.: *Quodsi Ecclesia non erit consecrata, potest et debet lavari per presbyterum aqua exorcisata, quae in dies benedicitur a presbyteris: si autem Ecclesia est consecrata, non potest reconciliari nisi per Episcopum, vel de commisione Papae, aqua per Episcopum benedicta, quae fit cum cinere, et vino per Episcopum tantum. S. R. C. 20. Jan. 1626. Benedictus XIV. de Sacrif. Missae. 2 §. 115. — 116.*

Rubryka przepisuje, aby kapłan przerwał mszę św. nawet po zaczęciu kanonu, jeżeliby którekolwiek z powyżéj przytoczonych niebezpieczeństw zagrażało; wrazie zaś dokonanéj konsekracyi, powinien przyśpieszyć komunią, o ile tego wymagać może zagrażające niebezpieczeństwo *„pro ratione periculi.“* Wolno téż w takim wypadku zabrać z sobą św. postacie, aby je na miejscu bezpieczném spożyć, a tak zapobiédz znieważeniu N. Sakramentu oraz niedokonaniu ofiary. W razie nagłego niebezpieczeństwa wolno kapłanowi nawet po konsekracyi hostyi zaniechać konsekracyi kielicha, spożyć hostyą i odejść od ołtarza. Gdyby zaś tak wypadło, jak n. p. w czasie napadu nieprzyjacielskiego, że kapłan nie mógłby postaci św. ani spożyć, ani z sobą zabrać, natenczas zdaniem niektórych liturgistów, niepowinienby odchodzić od ołtarza, *quia reverentia sacramenti praevalere debet vitae propriae dispendio,* ·zdaniem zaś innych, jak Benedykta XIV. *de Sacrif. missae C. XIV. n. 14.* Quartego *p. 2. t. 3. s. 2. d. 4.* powinien się ratować ucieczką, *tum quia si sacerdos occidatur, Sacramentum aeque erit expositum periculo irreverentiae, tum quia ipse non cooperatur irrreverentiae, sed illam solum permittat ex justa causa.*

Jeszcze może zajść taki wypadek, że ktoś zostając w klątwie i to większéj *excommunicatus vitandus,* z którym obcowanie jest wzbronioném, przyszedłby na mszę św. co natenczas ma uczynić kapłan? Jeżeli ów człowiek wyklęty wszedł do kościoła jeszcze przede mszą św. kapłan niepowinien wychodzić ze mszą św; jeżeliby zaś przyszedł w czasie mszy św. należy go wezwać, aby opuścił kościół, lub wydalić go zeń: *sine scandalo tamen et percussione,* kapłan zaś powinien przerwać mszę św. i czekać, aż wyklęty wyjdzie z kościoła; co jeżeliby nie nastąpiło, powinien kapłan nawet po zaczęciu kanonu odejść od ołtarza. Jeżeliby zaś wyklęty przyszedł do kościoła już po konsekracyi, lud ma opuścić kościół, kapłan zaś doszedłszy do komunii i spożywszy św. postacie, odejdzie bezwłocznie od ołtarza, i dokończy mszy św. w zakrystyi, lub na inném przyzwoitém miejscu albo téż w razie niemożności opuści koniec mszy św.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

L. 4404.

Sprawozdanie o stowarzyszeniu Kapłanów dyecezalnych dla modłów wzajemnych.

Odnośnie do sprawozdania Naszego o stowarzyszeniu zawiązaném między kapłanami diecezalnymi dla modłów wzajemnych w celu uproszenia sobie szczęśliwéj śmierci, jakotéż ratunku duszy zmarłego współbrata umieszczonego w Kurendzie XXIII. z roku 1875. ogłaszamy sprawozdanie z roku 1876.

W roku 1876. umarli następujący współbracia do stowarzyszenia należący:

1. Bartoszek Jan, wikary.
2. Bielecki Jan, pleban w Kaninie.
3. Dziubek Ignacy, pleban w Lubzinie.
4. Kaznowski Józef, pleban w Olesnie.
5. Karczyński Władysław, pleban w Strzelcach.
6. Knycz Jędrzéj, proboszcz w Oświęcimie.
7. Kosiński Piotr Paweł, wik. w Dębicy.
8. Kowalczyk Ignacy pens. pleban z Głębowic.
9. Krupiński Wojciech, pleban w Harklowy.
10. Kucharski Walenty, pleban pensyonowany z Gierałtowic.
11. Kunicki Franciszek, pleban w Kosocicach.
12. Kurdziel Stanisław, wikary ze Zdżarca.
13. Kuwik Wawrzyniec, pleban w Ostrowach.
14. Makuch Jan, pleban w Mogilanach.
15. Nachowski Walenty, pleban pensyon.
16. Noszkowski Jan, pleban w Bieżanowie.
17. Nunberg Franciszek, pleban w Jodłówce.
18. Obrochta Michał, wikary w Baranowie.
19. Olesiak Bartłomiej, pleban w Siemiechowie.
20. Potaczek Jan, Deficyent.
21. Schottek Franciszek, proboszcz w Kętach.
22. Supergan Mikołaj, pleban w Rychwałdzie.
23. Zagorowski Wojciech, pleban w Brzeźnicy.

Przystąpili natomiast w roku 1876. do stowarzyszenia następujący kapłani:

1. Bielenin Józef, nowo wyświęc. kapłan
2. Bujański Wincenty, nowo wyśw. kapłan
3. Kamski Franciszek, nowo wyśw. kapłan
4. Knutelski Józef, proboszcz w Mielcu.
5. Kozak Józef, nowo wyśw. kapłan
6. Król Michał, Prałat Protonotaryusz Apost. Scholastyk.
7. Maciejowski Wojciech, nowo wyśw. kapł.
8. Maciaszek Jan, nowo wyśw. kapłan
9. Michałek Jan, wikary z Bochni.
10. Miętus Zygmunt, nowo wyśw. kapłan
11. Mordziński Jan, nowo wyśw. kapłan
12. Mucha Jędrzéj, nowo wyśw. kapłan
13. Paleczny Michał, pleban w Radziechowach.
14. Ratowski Franciszek, nowo wyśw. kapłan
15. Ruczka Ludwik, Proboszcz i Dziekan w Kolbuszowy.

16. Sękowski Jędrzéj, nowo wyśw. kapłan.
17. Solarczyk Jędrzéj, pleban w Tropiu.
18. Tryba Jan, Deficient.
19. Walczyński Franciszek, nowo wyśw. kapł.
20. Witko Jan, pleban w Kosocicach.
21. Puchała Jan, nowo wyśw. kapłan.
22. Wojdyła Franciszek, nowo wyśw. kapłan.
23. Zelek (Górowiecki) Szczepan, nowo wyśw. kapłan.
24. Zemanek Józef, nowo wyśw. kapłan.

Z Konsystorza Biskupiego,
Tarnów dnia 27. listopada 1876.

(Ciąg dalszy do Kurrendy XX.)

L. 4240.

WYKAZ

przedsięwziętych reparacyj w budynkach plebańskich, jakoteż sprawionych aparatów i sprzętów kościelnych w Dekanacie Tuchowskim.

Ryglice. 1.) Sprawiono 3 alby nowe, 2 ze składek parafialnych, 1 kosztem ks. plebana w wartości 30 złr. — 2.) 6. nakryć na 6. ołtarzy z kamlotu zielonego ze składek parafialnych, za cenę 15 złr. — 3) Dwa obrusy z koronkami ze składek parafialnych, za cenę 15 złr. — 4.) Parafianki sprawiły 10 korporałów płóciennych wartości 5 złr. i 12 puryfikatorzy wartości 2 złr. — 5.) Dwa dzwonki jeden przy zakrystyi do mszy św. jeden do ołtarza, kupił ks. pleban za 5 złr. — 6.) Podstawkę pod lampy do grobu Chrystusa, kosztem ks. plebana za 2 złr. — 7.) Kupił ks. pleban 8 lamp kolorowych i 18 zwykłych szklannych za 3 złr, 76 ct. — 8.) Zrestaurowano budynki plebańskie kosztem konkurencyjnym za 600 złr. do której restauracyi dołożył ks. pleban 100 złr. — 9.) Obmurowano cmentarz kościelny kosztem konkurencyjnym za 540 złr. — 10.) Kosztem ks. plebana dano nową podłogę w dwóch pokojach, którą grzyb zniszczył, postawiono piec nowy, dano nowe płoty, popoprawiano budynki gospodarcze i niektóre postawiono, za 60 złr. — 11.) Zakupiono kilkadziesiąt szczepków i zasadzono w ogrodzie kosztem ks. pleana za 20 złr. — 12.) Trzy piękne poduszki mszalne zrobiły i ofiarowały do kościoła bJW. Kolatorki wartości 15 złr. — 13.) Dwie pary pięknych porcelanowych wazonów na ołtarz ofiarowały JW. Kolatorki wartości 12 złr. — 14.) JW. hr. Morski ofiarował do kościoła piękny kielich srebrny do mszy św. z tacką i ampułkami w pięknym futerale wartości 120 złr. — 15.) Tenże ofiarował znów Monstrancyją wartości 80 złr. — 16.) Welum wartości 10. złr., Trybularz wartości 20 złr., Dywan wielki piękny na gradusy wielkiego ołtarza wartości 140 złr. To wszystko sprawiły i ofiarowały kościołowi JW. Kolatorki — 17.) Poprawiono gradusy przy wielkim ołtarzu i wchód na ambonę kosztem ks. plebana za 4 złr. 75 ct. — 18.) Organ oczyszczono i nastrojono kosztem ks. plebana za 20 złr. — 19.) Kosztem ks. plebana sprawiono *a)* cztery księgi metrykalne za 7 złr. 10 ct. *b)* Umywalnik w zakrystyi za 3 złr. *c)* Mszał rekwialny za 5 złr. *d)* dwa paski za 2 złr. *e)* Dwie pary ampułek za 1 złr. 20 ct. *f)* Rytuał i Vade mecum do zakrystyi

za 3 złr. 55 ct. *g)* trzy tablice, kanony przed ołtarz P. Jezusa miłosiernego z ramkami za 2 złr. 20 ct. *h)* Patenę do chorych za 8 złr. *i)* Ołtarz boczny przestawiono za 3 złr. 50 ct. 20.) Przelano dzwon na 300 funtów za 110 złr. kosztem wójta miejscowego Wawrzyńca Mazura. 21.) Sprawiono kociołek miedziany na wodę święconą za 13 złr. ze składki parafialnej. 22.) Sprawiono z kamlotu amarantowego firanki i obicie przy ambonie i wielkim ołtarzu za 10 złr. kosztem jednéj parafianki — 23.) wyzłocono cały kielich mszalny za 30 złr. kosztem JW. Panny Franciszki Leśniowskiéj. — 24.) Sprawiono menze do ołtarza P. Jezusa miłosiernego za 14 złr. 15 ct. ze składki parafialnéj. — 25.) Sprawiono dwa antypedya z drzewa pojedynczo malowane do dwóch bocznych ołtarzy za 12 złr. ze składki parafialnéj. 26.) Ornat biały za 30 złr. sprawiła Maryanna Rzeszotko dziadówka ze szpitala. 27.) Sprawiono kropielnicę kamienną we wielkich drzwiach za 9 złr. ze składki parafialnéj. 28.) Ornat czerwony za 40 złr. i albę za 10 złr. sprawili Józef i Wiktorya Jachrowie. — 29.) JW. Kolatorka darowała dwa piękne wazony porcelanowe z bukietami z kwiatów robionych wartości 12 złr. — 30.) Ze Staniątek otrzymano dwa wielkie i dwa małe bukiety kwiatów robionych na wielki ołtarz wartości 6 złr. — 31.) Śliczny płaszczyk na puszkę i ozdobne umbrakulum otrzymał ks. pleban i sprawił postument wartości 50 złr., dar ze Staniątek. — 32). Ks. pleban kupił 8 lamp kolorowych szklannych za 2 złr. — 33.) Sprawiono sztandar amarantowy do starego obrazu za 80 złr. kosztem bractwa cechowego. — 34.) Zrestaurowano dzwonnice za 60 złr. kosztem konkurencyi — 35.) JW. Panna Franciszka Leśniowska ofiarowała poduszkę mszalną wartości 6 złr. — 36.) Sprawiono komże do zakrystyi za 4 złr. ks. pleban. — 37.) Sprawiono cyratę na wielki ołtarz za 4 złr. ze składki parafialnéj.

Z urzędu parafialnego Ryglice dnia 30. Marca 1876.

X. Andr. Kuczek,
pleban.

Gromnik. Po spaleniu w r. 1872 stajni, wozowni i śpichlerza na dniu 4 Lutego zostały takowe odbudowane kosztem konkurencyi za 400 złr. W roku **1873** odbudowano wozownię z nowego drzewa przez konkurencyą dworską i gminy za 200 złr. w. a. W tymże roku to jest **1873** i śpichlerz nowy przez konkurencyją dworską i gminną za 150 złr. — W roku **1870** niżej podpisany kupił zamówiony z Wiednia kielich, z kupą i pateną srebrną, cały wewnątrz i zewnątrz pozłacany, za własne pieniądze, wartości 85 złr. w. a. — W roku **1874.** niżej podpisany sprawił kapę koloru białego kupioną w Tarnowie za własne pieniądze w cenie 60 złr. w. a. — Niejaki Wojciech Kurczab Parafianin i rolnik z gminy Chojnika w roku **1876.** sprawił dla kościoła Gromnickiego chorągiew krzyżową z obrazami Niepo. pocz. N. Maryi P. a na odwrotnej stronie z obrazem ś. Wojciecha, zrobioną w Tarnowie za cenę 90 złr. w. a.

Gromnik 6. Sierpnia 1876.

Ant. Sapada,
pleban.

Siemiechów. W roku **1866** przy końcu listopada zgorzały stodoły plebańskie z wszelką krescencyą przez złośliwe podpalenie, nowe więc stodoły wystawiono. — W r. **1867**. piwnicę pokrył swoim kosztem X. pleban — r. **1870** sprawił X. pleban nowy katafalk częścią ze składek. — r. **1871** Komin na plebanii dał zreperować X. pleban swoim kosztem. — r. **1872**. W kościele dano sufit i drugą powałę nową, oraz drewnianą posadzkę, wszystkie ławki nowe, oraz i przedsionki zamykane, nowe drzwi do kościoła i do tych przedsionków z zamkami. Wymalowano kościół cały i ołtarze wszystkie odmalowano. Wystawiono nowy ołtarz Matki Boski Różańcowéj z obrazami malowanymi i złoceniem, do dzwonnicy przybudowano kumorę. — **1873**. w ogrodzie plebańskim przed zakrystyą wystawionó altankę, z łatwiejszym wchodem do kościoła. — w r. **1874**. Wyplantowano cmentarz przy kościele, a drugi drzewkami obsadzono. — w r. **1875**. Wieże kościelne pobito cynkiem, a ściany deskami nowemi, oraz ponaprawiano dachy na stodole i wozowni. — w r. **1876**. Nad szpichlerzem dany nowy dach w trzeciéj części i na plebanii i stajnie ponaprawiano. — Suma wszystkich wydatków tu wyrażonych czyni: 1820 złr. w. a.

Siemiechów dnia 20. października 1876.

Ks. Bartłomiej Olesiak
pleban.

Wykaz czynności i rzeczy sprawionych przy kościele i plebanii **Brzozowa**, od roku 1868. do 1875.

I. Przy kościele.

Uchwaloną za Wgo Poprzednika restauracyją dzwonnicy przyprowadzono do skutku w drodze konkurencyi i z fundamentu wyrestaurowano z pokryciem cynkowém za 1.650. złr. Gmina zreperowała organy za 40 złr., z dobrowolnych składek sprawiono ołtarz Matki Boskiéj Różańcowéj za 280 złr. na co pleban ofiarował 40 złr., chorągiew rekwialną za 45 złr. pleban dał 5 złr., kosztem plebana odzłocono kielich za 12 złr., sprawiono 4 dzwonki do ołtarzy 4 złr., mszał za 13 złr., drugi rekwialny za 3 złr., dwie alby za 18 złr. dwa paski za 3 złr 8 lichtarzy za 12 złr., dwie par ampułek z tacką za 3 złr. 80 ct. wyreperowano aparata kościelne, z dodaniem galonów za 20 złr. ze składek dobrowolnych odnowiono chrzcielnice z dorobieniem figur wyobrażających chrzest Chrystusa Pana za 40 złr. Wna Pani Izabella Szczerba ofiarowała taśmę do dzwonka za 10 złr. Sprawiono ze składek obraz do noszenia za 24 złr., lampierz przed ołtarz Matki Boskiéj Różańcowéj za 10 złr. Obraz do ołtarza z wizerunkiem Pana Jezusa miłosiernego za 45 złr. ze składek. Odmalowano i odzłocono ołtarz ś. Jana za 200 złr. na co ofiarował Tomasz Jasnocha 100 złr. ze składek 50 złr. pleban dołożył 50 złr. Na cmentarzu postawiła gmina krzyż kamienny za 30 złr. zreperowano podsibitkę w kościele za 15 złr., szuflady na aparata za 12 złr. sprawiono nowy katafalk za 25 złr. Trybularz z łódką za 18 złr. sukienkę dla Matki Boskiéj za 20 złr. ze składek. Antoni Mrozik sprawił kielich za 25 złr. Razem wynosi 2.577 złr. 80 ct.

II. Przy zabudowaniach plebańskich.

Dano 3 mostki do stodół, zreperowano drzwi, progi, słupy, kosztem plebana za 30 złr. Pokryto stodoły kosztem plebana za 200 złr. i wozownie za 30 złr. Dano podłogę i przygrody w spichlerzu kosztem plebana za 35 złr. Dyliny i żłoby w 3 stajniach za 35 złr. szyny żelazne do 2 stajen za 4 złr. postawiono drewutnię za 40 złr. wyrestaurowano kuchnie za 45 złr. wiadro do studni za 2 złr. dano dwa piece do pokoi za 20 złr. ogrodzono płoty częścią sztachetami częścią chrustem za 60 złr. postawiono nową stodołę za 120 złr. to wszystko kosztem plebana, zreperowano drugą stodołę za 50 złr. na co konkurencya dała 18 złr. konkurencyja postawiła stajnie na konie za 200 złr. pleban dołożył 50 złr. pokryto część dachu na plebanii i organistówce i na kościele zreperowano za 145 złr. w drodze konkurencyi. Razem 1.016 złr.

III. w gruntach plebańskich.

Uzyskano za prawo wrębu do lasu w drodze ugody z dworami Tuchów i Chojnik 31 morgów lasu na własność plebanii, koszta oddania lasu i odgraniczenia wraz z mapami wynoszą 40 złr., które zapłacił pleban. Przeprowadzono sądownie pięć procesów z poddanymi na gruntach plebańskich osiadłymi, grunta tymże odebrano i dwa domy sądownie zniesiono, trzeci sam dobrowolnie dom usunął, przez co 14 morgów gruntu na zawsze dla plebanii zabezpieczono, ubito tamy dla zabezpieczenia gruntu na rzece, kosztem plebana za 40 złr., zgłębiono staw, i zarybiono kosztem plebana za 50 złr. Razem 130 złr.

IV. w legatach pobożnych.

Z fundacyi Heleny Potępa uzyskano obligacyą na 300 złr. i książeczkę kasy oszczędności na 13 złr. z fundacyi Bijak i Manijak, którą ukonstytuowano 1 morg gruntu, z fundacyi Rozalii i Stanisława Rzepków obligacyją na 150 złr. kartę wkładkową na 3 złr. 42 ct. z fundacyi Józefa Słomki obligacyją na 100 złr. kartę wkładkową na 30 złr. 10 ct. w. a. Kapitał razem wynosi 596 złr. 52 kr.

Brzozowa dnia 8. Maja 1876.

Jan Głowacz.
pleban.

Oby Bóg zlał obfite łaski na wszystkich dawców i Wielebnych dusz pasterzy, którzy się krzątają około ozdoby domu Bożego.

Z Biskupiego Konsystorza, w Tarnowie dnia 16. Listopada 1876.

Piis ad aram suffragiis commendantur.

N. 4656. Anima Monialis **Theophilæ Adelgundae Myszkowska,** ordinis s. Benedicti sororis servitiae, quae post diuturnum morbum die 6 Decembris, Sacramentis moribundorum provisa, in Domino obiit, anno ætatis 40. prof. 7.

N. 4769. Anima A. R. **Augusti Przylipski,** pensionati Capellani localis de Jodłówka, Dioecesis Premisliensis, qui die 13. Decembris, in pago Lubcza, Sacramentis moribundorum provisus, anno ætatis 72. sacerdotii 47. vita functus est.

INDEX

rerum in Currendis anni 1876. contentarum.

E Consistorio Episcopali,

Tarnoviae, die 31. Decembris 1876.

JOSEPHUS ALOJSIUS,

Episcopus Tarnoviensis.

Tarnoviae 1876. Typis A. Rusinowski, Typographi ad honores Episcopalis. Impensis Consistorii.